

Dünyanın Büyüsü

HAZIRLAYAN:
TURAN HORZUM

HİKÂYELERİN BÜYÜSÜ

... Kendiliğinden portakal bahçesine doğru yürüdü ayaklarını. Ali sormadan geldi ardımdan. Küçük kulübeyi açıp kazmayı küreği çıkardım.

Merakla, "Ne yapıyoruz şimdi? Defne mi arıyoruz?" diyen Ali'ye aldırmandan ağacın altını kazdım. Kitabımı çıkardım... Az sonra bahçeden çıkmış aydınlık bir pencerenin yanına doğru gidiyorduk. Pencerenin yanında durdum, kitabımı Ali'ye uzattım:

"Ali!" dedim. Ali ışığa doğru tuttu kitabı. "Bu benim kitabım," dedim, "en sevdiğim kitabım."

Sonra yüzüme baktı ve uzanıp saçlarımdan öptü beni, şakağımın gerisinden, tam kâkülümün başladığı yerden öptü. Sonra kitabı sol kolunun altına yerleştirdi, öptüğü yerden saçlarını iki kere okşadı ve "Filiz," dedi, "sen benim hayatta gördüğüm en en en...en tatlı kızsın!"

Şükran Yiğit
Burası Radyo Şarampol

'Füruzan diye bir öykü'

Emel Kadör

"Sen gir bugün imtihana, her sorduklarını çatır çatır bileceksin. Gerçi binlerce öğrenci katılıyor, aralarından yüz elli kişiyi altyorlarmış. Gene de sen kazanacaksın, gör, bak... Benim akıllı, uslu kızsın. İsterlerse öyle mal-mülk gibi bir şey, ben derim ki, ne gerek? Benim kızım kalmaz sınıfta. Devlet malına ziyan vermez. Bunları okulun müdürüne böyle bir bir anlatırım. Hemen anlar. Hem canım o da bizim gibi bir insan. Benim kızım yıllardır yalnız uyanır sabahları, derim. Hiç şımardığı olmamıştır kimseye. Bir gün bile çatırtısı duyulmamıştır, derim. Sanki o çocuk olmamıştır, derim"

Parasız Yatılı/ Füruzan

Çağdaş Edebiyatımızın değerli yazarları arasında yer alan, başta Parasız Yatılı olmak üzere, 47'liler, Kuşatma, Benim Sinemalarım gibi unutulmaz eserlerin yaratıcısı Füruzan 11 Şubat 2024 Pazar günü sonsuzluğa ulaştı. Asıl adı Feruze Gerçek olan, 1932 yılında İstanbul'da doğan Füruzan küçük yaşta babasını kaybeder. İlkokulu bitirir, çeşitli güçlükler nedeniyle öğrenimine devam edemez. Bir süre Küçük Sahne'de tiyatro oyunculuğu yaptıktan sonra edebiyata yönelir. 1958'de Turhan Selçuk ile evlenir. Kızı Aslı Selçuk dünyaya gelir. Ayrıldıktan sonra sadece Füruzan adını kullanır. "Birinci öğretmenim annem, ikinci öğretmenim kentim İstanbul, üçüncü öğretmenim büyük yazarlardır. Benim ilgi alanımda okumak, sonraları başat olarak yer aldı" diye anlatır gelişimini. Çok güzel filmler anlattığım fark eden, 1950'lerin ünlü edebiyat dergisi Papirüs'ü çıkaran Cemal Süreya "Öykü yaz Papirüs'te yayımlayalım" der, onu öykü yazmaya yönlendirir. İlk öyküsü 1956'da "Olumsuz Hikaye" adıyla yayımlanır. Füruzan artık öykü kullarında yürümeye başlamıştır. Papirüs,

Yeni Dergi, Türk Dili dergilerinde hikayeleri çıkmaya başlar. İlk öykü kitabı "Parasız Yatılı" 1971'de yayımlanır ve Sait Faik Hikaye Armağanı'nı kazanır. 1972'de Kuşatma, 1973'te Benim Sinemalarım adlı öykü kitapları gelir ardından. Füruzan, Benim Sinemalarım'ı senaryolaştırarak 1990'da filme alır. Öykü yazarı olarak tanınsa da iki roman, oyun, gezi, şiir, senaryo, çocuk edebiyatı türlerinde de eserler verir. İlk romanı 47'liler, 1975'te Türk Dil Kurumu Roman Ödülü'nü alır. Berlin'in Nar Çiçeği ikinci romanıdır. 1975 yılında Alman Akademik Değişim Servisi (DAAD) kapsamında Berlin'e davet edilir ve bir yılını orada geçirir. Türk işçileriyle röportajlar yapar, bunları Yeni Konuklar kitabında toplar. 1960-1970'ler Tür-

kkiye'si yurt dışına göçlerle birlikte, büyük kentlere de kırsal kesimlerden göçlerin hızlandığı yıllardır. Aynı zamanda karşıt görüşlü öğrenciler arasında çatışmaların yaşandığı, işçilerin örgütlendiği yıllar... Füruzan'ın roman ve öykülerinin arka planında, bu yıllardaki toplumun ekonomik ve kültürel yapısını, bu yapıdaki değişmelerin bireylerdeki yansımalarını buluruz. Bu bağ-

lamda 12 Mart Muhtırası konu alan 47'liler benzer temalı romanlar arasında özel bir yere sahiptir. O dönemin, 47 doğumlarına soluk aldırmanın boğucu ortamını, odağına aldığı bir aile üzerinden anlatan 47'liler romanı, yayımlandığı yıl çok ses getirir ve 1975'te Türk Dil Kurumu Roman Ödülü'nü alır. Füruzan; eserlerinde çocuk olamamış çocukları, hakkını alamayan çalışanları, geçmiş özlemiyle yaşayan yaşlıları, gurbet acısı çeken göçmenleri, dayanışma içinde yaşayan küçük mahallelerdeki insanları, çatışan ya da analaşan anne-kızları, yalnız kadınları, her sınıftan bireyi ele alır.

Bu ele alışı derin bir gözlem gücünün izleri görülür. Kahramanları, içlerinde derin hüznü

barındırsa da umut bir yerlerden filiz verir mutlaka. Onun eserleri yazıldığı zamanların tanığıdır her şeyiyle. Bugün okunduğunda da kahramanların ne kadar canlı, dilin ne kadar güncel, konunun ne kadar gerçek boyutuyla işlendiği fark edilir. Her okuma, yeni tatlar koyar okurun önüne.

Parasız Yatılı'yı ilk okuduğum 1980'de, benim de parasız yatılı olarak öğrenim gördüğüm Spil Dağı eteklerindeki okulunun koridorlarında gezinmişim sanki. Bizler de benzer yaşlarda aileden ayrılmış çocuklardık. Kitabı adını veren "Parasız Yatılı" hikayesinden alınan yukarıdaki satırlardaki annenin, çocuğu için yalnız uyanır sabahları, derim. Hiç şımardığı olmamıştır kimseye. Bir gün bile çatırtısı duyulmamıştır, derim. Sanki o çocuk olmamıştır, derim" sözlerini her okuyuşumda boğazım düğümlemler. Çocuk olamamak, ne derin bir yara. Kitaptaki bir diğer hikaye İskele Parkları'nda ise; ilköğretimde her gün pek çok işçinin geçirdiği iş kazaları ile yaşamla bir anda alt üst olan çocukların, annelerin, eşlerin seslerini çağırıyor Füruzan. Kahramanların hepsinin içinde gibidir. Geriye dönük betimlemeler, çözümlemelerle ilerleyen satırlarda çarpılıp kalırsınız. 1990'da senaryolaştırarak filmi de çekti Benim Sinemalarım öyküsünde, kentin varoşlarında oturan, hayatı iyice daraltılmış Nesibe'nin, isyanını; kendini gerçekleştirme çabasının umarsız genç kızların hüsrana biteren çıksızlıklarının bir simgesi olarak okuruz. Bağırmanın, usul usul yazar öykülerini Füruzan, tam da yaşadığı gibi; reklamsız, içten, eserlerinin önüne geçme gayretini taşımayan bir edebi kimlik olarak. Özel yaşamında da büyük bir alçakgönüllülük vardır üzerinde. "Benim için adımdan çok daha önemli duran yazdığım kitabın içeriğidir" der. Kariyeri boyun-

ca soyadı kullanmayan Füruzan bunun nedenini şöyle açıklamıştır: "Ben o yıllar çok ünlü bir soyadı taşıyordum. Çok ünlü, çok saygıdeğer iki adamın kendi emekleriyle ve yetenekleriyle ünlendirdiği saygıdeğer bir soyadıydı. Ben, o ünlü soyadının bana sağlama ihtimali olan kolaylıklarına hiç yanaşmak istemedim... Ben yazarığımın sınamasını öyle bir şekilde tek başıma yapıp bu büyük addan yararlanmamalıydım." Selim İleri 'bin yolu on dokuz yaşında keşişir Füruzan'la. Bir öykü yazmış Papirüs dergisine götürmüştür. O gün Füruzan da öykü getirmiştir dergiyeye. Çok tuhaf bir şey olur. İkisinin öyküsü de "Ölmüş Bir Kadının Evrak-ı Metrukesi" adını taşımaktadır. Bu rastlantıya gülümser Cemal Süreya, kalsın ister, ama Füruzan da Selim İleri de adlarını değiştirmişlerdir öykülerinin. Füruzan, Piyano Çalabilmek adını verir. Selim İleri ilk kitabının da adı olan Cumartesi Yalnızlığı olarak değiştirir öyküsünün adını.

2008'de 27. TÜ-YAP İstanbul Kitap Fuarı'nın Onur Yazarıydı Füruzan. Bu vesileyle kendisinin ve otuz yazarın katkısı, fotoğraf ve eser bilgisiyile Füruzan'ın hayatına bir yolculuk olan Füruzan Diye Bir Öykü kitabını yayına Faruk Şüryün hazırlamıştı "Türk Edebiyatı; yazdıklarıyla, duruşuyla, Türkçe'ye katkılarıyla kimsesizlerin kimsesi; kadınların, kız çocuklarının, kenarda kalmış kişilerin sesi olmuş en değerli yazarlarından birini, bir ustasını yitirdi. Füruzan diye bir öykü, edebiyatımız yaşadıkça devam edecektir. Cemal Süreya'yı yine anacağım: "... Keşke yalnız bunun için sevseydim seni" der ya bir şiirinde; sevgili Füruzan da tüm eserlerini yazmayıp sadece Parasız Yatılı'yı yazmış olsaydı bile Türk Edebiyatı'nın en görkemli sayfalarında yer alır ve oradan ışıldamaya devam ederdi. Ne mutlu bize ki topraklarımızdan bir Füruzan geçti. Anısına saygıyla.

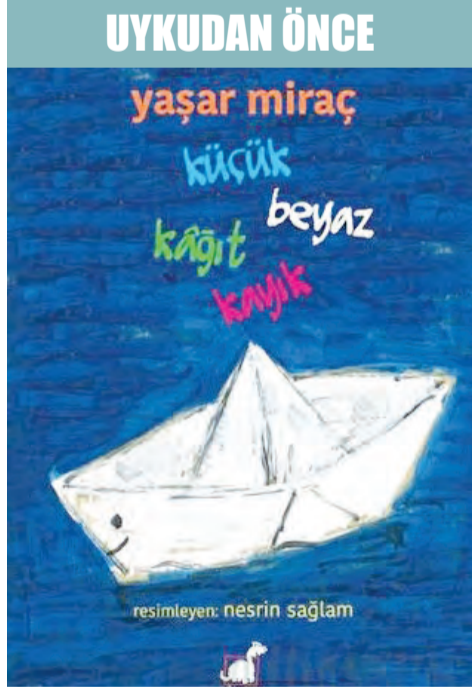

YAZARIN BÜYÜSÜ

Burası Radyo Şarampol'ü sekiz yıllık bir dönemde yazdım. İlk bölümü yazdım ara verdim. Daha sonra ikinci bölüme başladım, devamlı yazmadım. Yazarken beni üzen şey şu oldu: Kitapta Leonard Cohen ve David Bowie'nin şarkılarına gönderme var, kitabı yazarken onlar öldü. David Bowie'nin yeni albümü çıkmıştı. Tuhaf bir duygu. Bu insanların hep yaşayacağını düşünüyör sanırım insan. Antalya'ya gittiğim dönemler oldu. Antalya'da çok yüksek apartmanlar var. O apartmanların aralarında hala küçücük bir alanda portakal ağaçları var. Anlıyorsunuz o eskiden kalma bir şey.

Şükran Yiğit

Şükran Yiğit

Bu sayıda tanıtacağımız kitabımız, Yasar Miraç'ın Küçük Beyaz Kağıt Kayık. Küçük bir kağıt kayığın yolculuğu yaşam gibidir. Nereye gider, kimlerle tanışır, neler yaşar? Gerçek bir macera ve bilinmezlik... Tam olarak bizim hayatlarımız gibi! Küçük Beyaz Kağıt Kayık, bir derenin koynunda başlıyor yolculuğuna, Karıncalar Ülkesi'nde Dev Çekirge'ye meydan okuyor; Süğülleri'ni kunduzlara karşı savunuyor. Değirmenler Ülkesi'nden geçerek son durağı olan denize kavuşuyor. Kayığımız küçük ve kağıttan; ama yüreğinden cesaret taşıyor... Küçük Beyaz Kağıt Kayık güçlülerin her zaman haklı çıkmaya-çağını, kıskanmak yerine çaba göstermenin çözüm olacağını anlatıyor. Şair Yasar Miraç, bu kitapta doğa sevgisini, cesaretle olmayı ve yardımlaşmayı şiirle ve masalla bezeli bir dille sunuyor.

Küçük Beyaz Kağıt Kayık
Yasar MİRAC
Dinozor Çocuk

DOKUNUP KALAN

'Yeni çağın yeni kıtası: İç'

Aslı PARİL

Türk edebiyat ve gazetecilik tarihinin tartışmasız aydınlık yüzü, araştırmacı-yazar Ece Temelkuran'dan 'Hayat Üçlemesi' serisi okuyucuya kıpırtısız seyahat vaad eden bir üçleme. Kitaplar

birbirinden bağımsız bölümlerden oluştuğundan bir sıra izlemek gerekmiyor. Ben serinin en beğendiğim ikincisi 'İç Kitabı' üzerine kaleme alıyorum yazımı. Kitap 'altı düğüm' ve bunların çözümlerinden oluşmuş metinler arası bir yaklaşımla kaleme alınmış. Ece Temelkuran'dan bir iç yolculuk, bir iç dökme ve hesaplaşma aslında. "Ben başka bir dünyanın imla işaretiyim" diye tanımlar ken-

disini yazar oysa pek çoğumuz için kendi dilinin iki noktasıdır; sayıp dökmeleri, döküp toplamaları hatta dardamadığımız bırakmalarıyla... Hayata dair yaraları olanların, yaraları kabuk bağlayamayanların 'İÇ'ini açar; kabuk tutmuş yaraları sağaltır. "Ne üreyebilirim ne de ölebilirim. Böyle durmak mecburiyetindedim." der ve bırakır okuyucuyu uçsuz bucaksız çaresizliğin ortasında. Aynı şeyleri hissediyorum der susarsınız; halbuki susmak bir başkaldırıdır, bir devrim, bir ihtilal. İşte tam da bu duyguyu hissettirmek için susarsınız ve en çok susarken kanar en çok acı çeken yerleriniz. Acıyla baş başa, koyun koyuna yaşar;

onunla yarenlik etmeyi öğrenir en sonunda bir yanınız. "Bizim sözcüklerimiz dilimizin arkasından geçiyor. Beş para etmiyor bu yüzden deliliğimiz." Nereden baksan kaçış kopuş duygusu yaratır ancak edilgen bir ruh hali değildir ondaki delilik. Yaşamın taa kalbinden gelir deliliği, öyle üstünkörü alelade bir delilik hissi değil; can çekişe çekişe deliriliğinin resmidir. "Biz de bizden olan diğerleri gibi yanarak ölmeliyiz." diye tanımlar larken ölmeyi, asıl ölemeyenin ateşini yakar yüreklerimize. Çünkü kendi de bilir asıl zor olanın yaşamak olduğunu tüm delilere rağmen. "Kıyametim kendimde. Biliyorum, bir gün dayanamayacağım kendime. Neden sanyör-

sunuz birden ve kendiliğinden yok olur bütün zakkumlar... Çünkü ağaçlar içinde bir tek onlar intaharidirler." derken ise yaşamla ölüm arasındaki paradoksu sorgulatar bize. Bir ağaç kadar cesur olabilir mi ki insanoglu, yoksa kökleriyle gökyüzü arasındaki arafta mı takılı kalır akli? Siz neredesiniz bu resimde? Kiptan alınan pek çok bölümün altını koyu koyu çizceğinin garantisini verebiliriz. Aralarda durup dinlenmeli, bir şarabı yudumlar gibi ağır ağır okumalısınız. Zira tekrar okumak için fırsat kollayacağınız bir gerçek. 'Aklim gökkuşağıdır.' diyor ya yazar dilerim ki kitabı okuyan herkesin aklı takılsın gökkuşağının dehlizlerinde. Hoşça ve kitapla kalmanız dileğiyle...

Ece Temelkuran